

Meervoudige nationaliteit in Europees perspectief

EEN LANDENVERGELIJKEND OVERZICHT

Adviescommissie voor
Vreemdelingenzaken

VOORSTUDIE

De ACVZ

De Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken is een bij de Vreemdelingenwet 2000 ingesteld onafhankelijk adviesorgaan. Zij heeft tot taak regering en parlement gevraagd en ongevraagd te adviseren over het vreemdelingenrecht en het beleid terzake.

De Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken is een adviescollege in de zin van de Kaderwet adviescolleges en is als zodanig ingericht.

Zij geeft in haar hoedanigheid van beleidsadviescollege zowel beleidsreactieve als beleidsproactieve adviezen. Enerzijds worden adviezen uitgebracht met een analyse van gevoerd beleid en bestaande wetgeving of van een bestaande praktijk met als doel te leren of het beleid dan wel die wetgeving goed functioneert. Zo nodig worden aanbevelingen tot verbetering gedaan. Anderzijds wordt geadviseerd over toekomstige ontwikkelingen en mogelijk te verwachten problemen en worden (alternatieve) richtingen voor beleid en de bijbehorende wetgeving aangegeven. Ten slotte worden verkenningen uitgevoerd waarbij een beleidsveld of een feitelijke gang van zaken dan wel ontwikkelingen in beeld worden gebracht met beschrijving van de daarin eventueel aangetroffen vraagstukken. De advisering dient praktisch en oplossingsgericht te zijn. De leden van de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken zijn op persoonlijke titel benoemd.

Colofon

Voorstudie 'Meervoudige nationaliteit in Europees perspectief', uitgebracht aan de minister van Justitie.

Uitgave van de Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken, Den Haag, 2008

Kenmerk voorstudie: 19•2008, november 2008
ISBN-13 978-90-8521-044-3

Bestellingen van publicaties:
Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken
Postbus 93127
2509 AC Den Haag
email: acvz@acvz.com
(070) 370 4300 of via de website: www.acvz.com

Vormgeving: Studio Daniëls BV, Den Haag
Drukwerk: Station Drukwerk, Den Haag

Meervoudige nationaliteit in Europees perspectief

EEN LANDENVERGELIJKEND OVERZICHT

Gerard-René de Groot & Maarten Vink
Universiteit Maastricht

Maastricht University

DEN HAAG, NOVEMBER 2008

Inhoudsopgave

SAMENVATTING	7
OVERZICHT TABELLEN EN GRAFIEKEN	8
HOOFDSTUK 1	
Inleiding	9
1.1 Doel van studie	10
1.2 Wat is nationaliteit?	12
1.3 Autonomie in nationaliteitsrechtelijke aangelegenheden	14
1.4 Het ontstaan van meervoudige nationaliteit	17
1.5 Verwijzingssystematiek	19
HOOFDSTUK 2	
Internationale en Europese context	20
2.1 Internationale context: autonomie, gelijke behandeling, staatloosheid	20
2.2 Het Verdrag van Straatsburg (1963) en het Tweede Protocol (1993)	24
2.3 Het Europees Verdrag inzake nationaliteit (1997)	28
2.4 Het Europese burgerschap en de nationaliteit van de lidstaten	32
2.5 Een veranderende omgeving	35
HOOFDSTUK 3	
Verkrijging van nationaliteit	38
3.1 Verwerving van rechtswege I: het afstammingsbeginsel	38
3.2 Verwerving van rechtswege II: het territorialiteitsbeginsel	45
3.3 Optieverklaringen	52
3.4 Naturalisatie	63
3.5 Vergelijkend perspectief en trends	78
HOOFDSTUK 4	
Verlies van nationaliteit	80
4.1 Vrijwillig verkrijgen van een andere nationaliteit	82
4.2 Permanent verblijf in het buitenland	89
4.3 Vrijwillige dienst in een buitenlandse leger of overheidsdienst	94
4.4 Handelingen in strijd met het staatsbelang	98
4.5 Verlies op procedurele gronden (fraude)	104
4.6 Vergelijkend perspectief en trends	109
HOOFDSTUK 5	
Meervoudige nationaliteit in cijfers	111
5.1 Meervoudige nationaliteit in Nederland	111
5.2 Optie in Nederland	115
5.3 Naturalisatie in Nederland	118
5.4 Optie en naturalisatie in Europa	122
5.5 Cijfers: wat ze wel en wat ze niet zeggen	125
HOOFDSTUK 6	
Conclusie	127

HOOFDSTUK 7

Literatuurlijst

131

BIJLAGEN

1	Nationaliteitswetgeving 18 Europese landen	136
2	Ontwikkeling internationaal en nationaal nationaliteitsrecht in Europa (sinds 1930)	164
3	Afstandsbepaling: landenlijst	166
4	Verkrijging van nationaliteit na de geboorte in 18 Europese landen, 1985-2004	176
5	Verkrijging van nationaliteit na de geboorte per 100 niet-nationale inwoners in 18 Europese landen, 1985-2004	178